

NIET -
ONTVANKELIJK

▶ ONGEGROND/
AFGEWEZEN

Ontervde nabestaanden niet-ontvankelijk in klacht

Ai, ai, ai, wat discutabel is dit zeg. Een verpleegkundige leert een oudere man kennen tijdens een vakantie waar zij als vrijwilliger zorgt voor zijn echtgenote. Nadien houdt zij contact met de man, en dat wordt nog intensiever na het overlijden van de echtgenote. Zij accepteert allerlei prijzige cadeaus en zelfs een schenking van ruim 40.000 euro. Zij en nog een thuiszorgmedewerkster worden uiteindelijk ook de gevolmachtigden van de man, en nemen daarmee de plaats in van een neef en een nicht van zijn overleden echtgenote die die rol eerder vervulden. En ze worden zijn erfgenamen. Na zijn overlijden accepteert de verpleegkundige haar deel van de erfenis die in

totaal ongeveer 750.000 euro groot was. De neef en de nicht klagen over de verpleegkundige. Het regionaal tuchtcollege legt de verpleegkundige een schorsing van drie maanden op. Het Centraal Tuchtcollege verklaart de klagers echter niet-ontvankelijk in hun klacht. De tuchtrechter kan er – aldus het CTG – niet van uitgaan dat zij de wil van de overleden man vertegenwoordigen, aangezien hij er zelf voor koos om zijn levenstestament te wijzigen en de twee hulpverleners aan te wijzen als gevolmachtigden en erfgenamen. De notaris zal daarbij hebben geoordeeld dat hij in staat was tot een 'redelijke waardering van zijn belangen'.

Het CTG is daar zelf ook niet zo blij mee, lijkt het. Niet voor niets wijst het er 'ten overvloede en ter voorlichting van partijen' op dat de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd wel gerechtigd zou kunnen zijn om een klacht in te dienen. Dan zou een tuchtcollege de vraag kunnen beantwoorden of er sprake was van een behandelrelatie tussen de verpleegkundige en de man of zijn eerder overleden echtgenote. In dat geval zou de hele geschiedenis haar in plaats van een dikke erfenis weleens alsnog een schorsing kunnen opleveren.

Sophie Broersen, arts en journalist
mr. Robinetta de Roode, adviseur gezondheidsrecht

Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg d.d. 19 november 2019 (ingekort door redactie Medisch Contact)

Beslissing in de zaak onder nummer C2019.056 van A, verpleegkundige, werkzaam te B, appellante, verweerster in eerste aanleg, (...), tegen C en D, wonende te (onderscheidenlijk) E en F, verweerders in beroep, klagers in eerste aanleg, gemachtigde G.

01

Verloop van de procedure

C en D, hierna klagers, hebben op 3 september 2018 bij het Regionaal Tuchtcollege te Zwolle tegen A, hierna de verpleegkundige, een klacht ingediend. Bij beslissing van 1 maart 2019, onder nummer 231/2018, heeft dat college de klacht gegrond verklaard, aan de verpleegkundige de maatregel van schorsing van de

inschrijving in het register voor de duur van drie maanden opgelegd (...). De verpleegkundige is van die beslissing tijdig in beroep gekomen. (...)

02

Beslissing in eerste aanleg

(...)

'De feiten

(...) Klagers zijn de neef en nicht van de heer H, geboren in 1934 (verder: H). H was gehuwd met I. Zij hebben geen kinderen gekregen. H heeft op 11 juli 2014 een levenstestament opgesteld, waarin hij klagers als gevolmachtigden heeft aangesteld.

H heeft jarenlang als mantelzorger voor zijn dementerende vrouw gezorgd. Hij is verschillende malen met haar op vakantie geweest via een vakantiebureau dat zich richt op patiënten en

hun mantelzorgers, geheten het J.

Tijdens de vakantie eind 2016/begin 2017 was verweerster, die als (vrijwillig) verpleegkundige voor het J werkzaam was, de verpleegkundige voor de groep waartoe H en zijn echtgenote behoorden. Zij heeft gedurende deze vakantie zorg aan de echtgenote van H verleend. Na deze reis hebben verweerster en H contact met elkaar gehouden.

De echtgenote van H is op 9 februari 2017 overleden. Na haar overlijden is het contact tussen verweerster en H intensiever geworden. Zij communiceerden via WhatsApp en bezochten elkaar ongeveer één keer per maand.

In het najaar van 2017 heeft H een aantal zaken voor verweerster betaald, waaronder een eetkamertafel en -stoelen, een wasmachine, een Saeco-koffiemachine, een laptop en kleding. Ook heeft hij een bedrag van 43.500 euro aan verweerster geschonken.

Op 5 december 2017 heeft H een testament laten opstellen, waarin hij verweerster en zijn thuiszorgmedewerkster als zijn erfgenamen heeft aangewezen. Dezelfde dag heeft H – onder herroeping van zijn eerdere levenstestament – een nieuw levenstestament laten opstellen, waarin hij verweerster en zijn thuiszorgmedewerkster heeft aangewezen als zijn gevolmachtigden. Deze volmacht omvat het nemen van beslissingen voor zowel medische als financiële aangelegenheden. H noemde verweerster zijn (adoptief) dochter en de thuiszorgmedewerkster zijn kleindochter.

Eind 2017/begin 2018 is H weer op vakantie geweest via het J. H paste eigenlijk bij een groep alleengaande senioren, maar was ingedeeld in dezelfde groep als het jaar daarvoor, omdat hij die al kende. Verweerster was tijdens deze vakantie zorgcoördinator en had (indien nodig) een verpleegkundige rol.

Tussen 8 januari 2018 en 12 april 2018 is er op verzoek van verweerster geen WhatsApp-contact tussen haar en H geweest.

Op 12 april 2018 is H opgenomen in het K-ziekenhuis te L. Verweerster heeft H viermaal bezocht in het ziekenhuis. Zij stond vermeld als eerste contactpersoon voor H. Het ziekenhuis heeft het familiegesprek over de medische situatie en de behandeling van H gevoerd met verweerster en de thuiszorgmedewerkster. H is op 19 mei 2018 overleden. Verweerster heeft haar deel van de nalatenschap van H van in totaal ongeveer 750.000 euro aanvaard.

3 Het standpunt van klagers en de klacht

Klagers verwijten verweerster – zakelijk weergegeven – in de eerste plaats dat zij in strijd met de Beroepscode van Verpleegkundigen en Verzorgenden (verder: de beroepscode) een intensieve persoonlijke relatie met H is aangegaan, inbreuk heeft gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van H en zijn naasten, en giften en geschenken heeft aangenomen en deze schenkingen

heeft gestimuleerd. Daarbij verwijten klagers verweerster dat zij zich tijdens de opname van H in het ziekenhuis heeft opgeworpen als eerste aanspreekpunt en dat zij ook het familiegesprek met het ziekenhuis heeft gevoerd. Daarnaast heeft verweerster volgens klagers in strijd gehandeld met artikel 4:59 lid 1 BW door de erfenis van H te aanvaarden. Ook is sprake van schending van de tweede tuchtnorm, omdat verweerster door haar handelen het aanzien en de integriteit van de zorgsector heeft geschaad. Verweerster heeft misbruik gemaakt van de kwetsbaarheid van H en zijn grote behoefte aan aandacht en genegenheid na het overlijden van zijn vrouw.

4 Het standpunt van verweerster

Verweerster stelt dat de verwijten geen stand kunnen houden, omdat er nooit een zorgrelatie heeft bestaan tussen haar en H. Zij heeft tijdens de vakantie eind 2016/begin 2017 uitsluitend zorg verleend aan de dementerende echtgenote van H. Ook tijdens de vakantie eind 2017/2018 was H niet zorgbehoefstig. Daarnaast voert verweerster aan dat zich na de vakantie eind 2016/begin 2017 een vriendschap tussen haar en H heeft ontwikkeld. Als vriendin heeft zij H ondersteund na het overlijden van zijn vrouw. Deze vriendschap werd door H zo diep gevoeld dat hij haar zijn adoptie dochter heeft genoemd. H heeft zelf aangedrongen op het geven van cadeaus en giften aan verweerster, omdat hij wilde dat zij het goed zou hebben. H had weliswaar lichamelijke klachten, maar was cognitief goed in orde en hij was wilsbekwaam. Het familiegesprek in het ziekenhuis heeft op verzoek van H plaatsgevonden met verweerster en de thuiszorgmedewerkster. Ook op basis van het laatste levenstestament van H mocht verweerster dit gesprek voeren.
(...)

03

Vaststaande feiten en omstandigheden

Voor de beoordeling van het beroep gaat het Centraal Tuchtcollege uit van de feiten en omstandigheden zoals weergegeven in de beslissing in eerste aanleg, welke weergave in beroep niet, althans onvoldoende, is bestreden, met dien verstande dat klagers neef en nicht zijn van de in 2017 overleden echtgenote van H en niet van H zelf.

04

Beoordeling van het beroep

4.1 De verpleegkundige kan zich niet verenigen met de beslissing van het regionaal tuchtcollege en concludeert tot gegrondverkla-

ring van het beroep. Zij betoogt primair dat klagers niet-ontvankelijk zijn in hun klacht. Subsidiair betoogt de verpleegkundige dat de klacht ongegrond is.

4.2 Klagers voeren hiertegen verweer. Zij concluderen tot verwerping van het beroep van de verpleegkundige en tot bevestiging van de bestreden beslissing.

4.3 Het Centraal Tuchtcollege stelt vast dat de klacht (in hoofdzaak) betrekking heeft op het handelen dan wel nalaten van de verpleegkundige jegens H.

4.4 Ingevolge artikel 65, eerste lid, onder a, van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) wordt een tuchtzaak in eerste aanleg bij het bevoegde regionale tuchtcollege aanhangig gemaakt door indiening van een klaagschrift door – onder meer – een rechtstreeks belanghebbende. Onder dit laatste begrip valt in ieder geval de patiënt zelf. Indien de patiënt is overleden, berust het recht van een naaste betrekking om een klacht in te dienen over het handelen of nalaten van de beroepsbeoefenaar jegens de overleden patiënt niet op een eigen klachtrecht van de naaste betrekking, maar op een klachtrecht dat is afgeleid van de in het algemeen veronderstelde wil van de patiënt.

4.5 Het Centraal Tuchtcollege acht het niet de taak van een tuchtrechter om in een zaak waarin de naaste betrekking van een overleden patiënt een klacht indient, ambtshalve te onderzoeken of

deze de wil van de overleden patiënt vertegenwoordigt. Het indienen van een klacht rechtvaardigt het oordeel dat de klagen- de naaste betrekking de wil van de overleden patiënt vertegenwoordigt, behoudens het geval dat sprake is van bijzondere omstandigheden die aanleiding geven daaraan te twijfelen.

4.6 Naar het oordeel van het Centraal Tuchtcollege is in dit geval sprake van dergelijke bijzondere omstandigheden. Daartoe wordt overwogen dat H ongeveer zes maanden voor zijn overlijden een testament heeft laten opstellen, waarin hij de verpleegkundige en een medewerkster van de thuiszorg als zijn belangrijkste erfgenamen heeft aangewezen. Diezelfde dag heeft hij ook een nieuw levenstestament laten opstellen, waarin hij de verpleegkundige en voornoemde medewerkster van de thuiszorg heeft aangewezen als zijn gevolmachtigden. De nieuwe volmacht had betrekking op beslissingen over financiële en medische aangelegenheden. Een en ander is gebeurd onder herroeping van het eerdere levenstestament uit 2014 waarin H klagers als zijn gevolmachtigden had aangewezen. Ervan uitgaande dat de notaris bij het verlijden van deze aktes – zoals vereist – heeft beoordeeld of H ter zake tot een redelijke waardering van zijn belangen in staat was, moet worden aangenomen dat H destijds ter zake het nemen van beslissingen over de testamenten wilsbekwaam was. Het Centraal Tuchtcollege ziet in hetgeen klagers naar voren hebben gebracht ook geen aanwijzingen voor het tegendeel. Daarbij is voorts niet gebleken dat H na het opstellen van het testament en het levenstestament hierover van gedachten is veranderd.

PRAKTIJKPERIKEL

VOORLAND IN HET ROKERSHOK

Op een zonnige dag loop ik het ziekenhuis uit (waar ik niet werk maar wel af en toe kom). Mijn blik valt op het glazen rokershok, weliswaar op enige afstand maar in het zicht van de uitgang. In eerste instantie zie ik niets vreemds. Een aantal mensen op leeftijd, licht hijgend, van mager tot uitgemergeld, een paar in een rolstoel, sommigen met zuurstofslang, voedingssonde of beide. Allemaal met een sigaret in hand of mond.

Dan valt mijn blik op een jonge meid net naast het hok. Slank postuur, blonde staart die danst in de wind. Ook zij heeft een peuk in haar hand. Uitdrukkingeloos bekijkt ze de meute ouderen. Haar ogen glijden over de rolstoel, de zuurstoftank en de voedingssonde. Onverstoorbaar rookt ze door.

Ik weet dat gruwelijke foto's op sigarettenpakjes en teksten als 'roken beschadigt uw longen' en 'roken veroorzaakt mond- en keelkanker' vaak niet voldoende zijn om deze verslaving te overwinnen. Toch bekijk ik dit tafereel gechoqueerd. Zelfs je voorland live in de ogen kijken lijkt geen indruk te maken. De verslaving blijft sterker dan de roker zelf.

Heeft u ook een perikel?
Stuur uw verhaal naar redactie@medischcontact.nl

4.7 Onder deze omstandigheden moet ernstig worden betwist of klagers met het indienen van hun klacht tegen de verpleegkundige, die (juist) betrekking heeft op de intensieve persoonlijke relatie die zij met H is aangegaan (en die volgens klagers onder meer heeft geleid tot de wijziging van het testament en het levenstestament), de wil van H vertegenwoordigen. Naar het oordeel van het Centraal Tuchtcollege moet het ervoor worden gehouden dat klagers niet de wil van hun overleden oom vertegenwoordigen en hebben zij derhalve geen van de wil van H afgeleid klachtrecht.

4.8 Dit betekent dat het regionaal tuchtcollege klagers ten onrechte in hun klacht heeft ontvangen en dat de bestreden beslissing dient te worden vernietigd. Het Centraal Tuchtcollege zal, opnieuw rechtdoende, klagers alsnog in hun klacht niet-ontvankelijk verklaren.

4.9 Ten overvloede en ter voorlichting van partijen wijst het Centraal Tuchtcollege erop dat in een geval als dit een inspecteur van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, op grond van artikel 65, eerste lid, onder d, van de Wet BIG, mogelijk wel gerechtigd is om een klacht in te dienen. Deze inspecteur zal zich dan wellicht moeten beraden op de vraag of sprake was van een behandelrelatie tussen de verpleegkundige en de echtgenote van H dan wel H zelf. Het Centraal Tuchtcollege is aan de beantwoording van deze vraag niet toegekomen. (...)

05

Beslissing

Het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg

- vernietigt de beslissing waarvan beroep;

en opnieuw rechtdoende:

- verklaart klagers niet-ontvankelijk in hun klacht; (...)

Deze beslissing is gegeven door T.L. de Vries, voorzitter, L.F. Gerretsen-Visser en R.H. Zijderhoudt, leden-juristen, M.J.E. van Haren en D.A. Polhuis, leden-beroepsgenoten, en E.D. Boer, secretaris. Uitgesproken ter openbare zitting van 19 november 2019. ■

web

De volledige tekst van deze uitspraak staat op medischcontact.nl/tuchtrecht. Log in, bekijk deze en eerdere uitspraken en discussieer mee.

Voor meer uitspraken zie tuchtrecht.nl.

OPVALLENDE UITSPRAKEN

● Gynaecoloog niet verantwoordelijk voor handelen anios

Patiënte verwijt gynaecoloog onzorgvuldig handelen. Zij is in het ziekenhuis opgenomen vanwege langdurig gebroken vliezen zonder weeën en ervaart forse pijnklachten. De dienstdoende anios heeft 's avonds telefonisch overlegd met de gynaecoloog, die dienst had maar niet aanwezig was. Patiënte heeft pijnstilling gekregen, waarbij een verkeerde dosering is geregistreerd door een verpleegkundige. Wegens aanhoudende pijn heeft de anios 's nachts extra pijnstilling gegeven, maar patiënte niet gezien. Later in de nacht heeft zij patiënte onderzocht vanwege onhoudbare pijn en was sprake van vergaande ontsluiting. Het ctg toonde een beeld passend bij een terminaal ctg. Hierop heeft de anios de gynaecoloog gebeld, die direct naar het ziekenhuis kwam. Het regionaal tuchtcollege oordeelt dat de gynaecoloog onder deze omstandigheden niet verantwoordelijk was voor het handelen van de anios, die volledig ingewerkt en bekwaam en bevoegd was. De onjuiste notities in het dossier vallen de gynaecoloog niet te verwijten. De klacht wordt in alle onderdelen ongegrond verklaard.

RTG Den Haag, 23 december 2019

● Keuringsarts mocht testen op drugsgebruik

Klager verwijt keurend psychiater dat hij zonder zijn medeweten en toestemming op drugsgebruik heeft getest tijdens een CBR-onderzoek naar alcoholgebruik. Klager is aangehouden wegens rijden onder invloed van alcohol. Tijdens het gesprek met de psychiater heeft hij aangegeven cannabis te gebruiken. De psychiater heeft toen aanvullend urineonderzoek laten verrichten en geconcludeerd dat sprake was van drugsmisbruik. Het CBR verklaarde klager rijongeschikt. Klager heeft bezwaar ingediend, maar dit is ongegrond verklaard. Klager is tegen deze beslissing in beroep gegaan. Het regionaal tuchtcollege overweegt dat de reikwijdte van het CBR-onderzoek niet alleen bepaald wordt door feiten en omstandigheden, maar ook door hetgeen de keuringsarts waarneemt, voor zover relevant voor de beoordeling van de rijgeschiktheid. De melding van drugsgebruik was voor de psychiater aanleiding om nader urineonderzoek te laten uitvoeren. Klager was op de hoogte van de reden van dit onderzoek, omdat het expliciet vermeld stond in het aanvraagformulier. De klacht wordt in alle onderdelen ongegrond verklaard.

RTG Eindhoven, 16 december 2019

Elke week selecteren KNMG-juristen opvallende uitspraken in het gezondheidsrecht. Een volledig overzicht kunt u vinden op medischcontact.nl/recht. Tegen uitspraken van regionale tuchtcolleges kan tot zes weken na de uitspraak nog hoger beroep worden aangetekend.

